

Diarienummer: S2024/01708

Remissvar över betänkandet SOU 2024:66 Livsviktigt lärande- fler vägar till kunskap för att förebygga suicid

Sammanfattning

Inledningsvis när remissförfrågan Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid SOU 2024:66 kom upplevdes innehållet som något syniskt, att inrätta en utredningsmyndighet istället för att fokusera på de brister som möjliggör suicid. Exempelvis utskrivningar från psykiatrisk slutenvård utan mottagare utanför eller utskrivning till anhörigas vård med uppmaning att inte lämna patienten ensam. Att vid varje ny kontakt efter utskrivning behöva "börja om" och gå via primärvård för att komma i kontakt med rätt kompetens inom psykiatri och sjukvården. Anhöriga vittnar om svårigheter att dels patienten ska få korrekt behandling men också att anhöriga får stöd och hjälp **innan** ett suicid är faktum. Att lägga stora resurser på att i efterhand ge stöd och hjälp kan upplevas märkligt.

Med det sagt finns det självklart grupper där ett suicid är helt oväntat och anhöriga definitivt behöver både krishantering och stöd även över tid. Studier visar att det finns en förhöjd suicidrisk för efterlevande vilket gör det viktigt att stödet och hjälpen är varaktig och extra viktigt då det är barn som är efterlevare. AHR anser förslaget som helhet som reaktivt istället för proaktiv. Enligt den kommande socialtjänstlagen förväntas ett ökat proaktivt arbete och insatser som ges utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Det finns evidens på riskfaktorer för suicid. Det pågår en åtstramning inom både rehabilitering, sjukskrivning och aktivitetskrav inom försörjningsstödet samt en likformighet inom dessa områden som bör ställas i relation till den evidens om psykisk ohälsa och suicid som finns.

Det finns förväntningar på att anhöriga (här benämnt närstående) ska användas som kunskapskälla vid utredning. Samtidigt föreslås också om stärkt sekretess kring utredningarna. Avser detta även gentemot anhöriga? Anhöriga är inte en generell resurs för det offentliga.

Anhörigas Riksförbund (AHR) har inga synpunkter i stort kring utredningens förslag och förstår innebörden av uppdraget men vill ändå påtala vikten av preventiva åtgärder inom alla nivåer som redogörs för i utredningen. I utredningens del 2 beskrivs exemplariskt på 35 sidor om effekter, konsekvenser och vikten av stöd till efterlevande vid suicid. Vid punkt 11.2 har en analys och bedömning av det behov av efterlevandestöd som framgått sammanfattats men sedan lämnats där hän då detta inte ingått i det faktiska utredningsuppdraget. Hänvisningen, till Stärkt stöd till anhöriga - Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga, SOU 2024:60, missar kompetensfrågan i vem som behöver göra vad. Det är väsentligt att differentiera de olika målgruppernas behov, att vara barn till en långvarigt fysiskt sjuk förälder är en stor skillnad till att vara barn som förlorar en närstående i suicid eller vara ett barn som bevittnat våld och därmed är brottsoffer. Det är en viktig skillnad i vilken kompetens som behövs för att kunna avgöra vem som ska stödja, ge information eller hjälp till barnet.

AHR uppmanar att efterlevandestödet för både vuxna och barn tas på allvar och inkluderas i offentlig verksamhet.

För en vecka sedan beslutades så om en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention och det blev ett sammanhang som ger en ökad förståelse. Låt denna nu implementeras.

Enligt uppdrag,

Martina Takter

kanslichef

Anhörigas Riksförbund